

obrniti v Marijino čast. Kmalu za tem zahteva sv. križ, nekoliko še moli, in čez nekaj trenutkov zatise svoje trudne oči. Kdo bi dvomil, da so angeli glasno zapeli, ko so spremili njegovo nedolžno dušo iz solzne doline tje gori nad zvezde v večno, neminljivo lepoto in veselje? Zdi se mi, da je umirajoči France s kraljevim pevcem Davidom lahko izdihnil: »Mati in oče sta me zapustila, ti pa, o Gospod, me boš sprejel!«

Dne 3. junija bil je slovesno pokopan. Vsi gimnazijski dijaki in velespošt. gg. profesorji, zraven pa ogromna množica drugega ljudstva so ga spremili k prezgodnji gomili. Grob je bil ves pokrit s krasnimi, duhtečimi vencji; prelepe so videti njih pisane rožice, toda, o kolikokrat lepša je Bogu mila rožica, ki odslej pod njimi sladko počiva! Dr. Goričljan.

Mili darovi za družbo vednega česčenja: Trbovlje 16 fl. 38 kr., Dobje 10 fl., Sv. Peter v Savinjski dolini 16 fl., Sv. Martin v Rožni dolini 15 fl., Polensak 14 fl. 3 kr., Reichenburg 19 fl. 75 kr., Sv. Jakob v Slov. goricah 13 fl. 64 kr.

Gospodarske stvari.

Trsni kápar (*Coccus vitis*).

V prešlih letih dobival sem sosebno v mesecih maja in junija iz različnih krajev na preiskavo trsje in trsne dele, na katerih so bile opazovati male živalice in čudne grbe, od katerih so dotični posestniki sumili, da so trsne uši (filoksere). Preiskava je pa v vseh teh slučajih pokazala, da dotične živalice niso bile filoksere, temveč da pripadajo one k drugi vrsti trsnih škodljivcev. Vsled tega bil sem primoran že leta 1892 priobčiti o tem škodljivcu v »A. W. Z.« nekoliko vrstic.

Tekočo pomlad pritožujejo se pa posestniki vinogradov še bolj čez imenovane živalice, sosebno v srednjih in spodnjih Halozah trpi trsje po tem škodljivcu mnogo, in tamošnji posestniki pripovedujejo, da je trsje celih parcel starih vinogradov — kolikor jih še je, — takorekoč osipano s čudnimi grbami, pod katerimi so opazovati maličke bele živalice. Utegne biti tedaj na korist, če se o tej živalici izpregovori tudi v tem listu nekaj besedij.

Na vseh trsih, kateri so mi bili dani na preiskovanje, nahajale so se na zunanji skorji, ali pa v nje razpoklinah, male, temnorjave ali rudečerrjave grbe. Pod povečevalnim steklom je bilo videti, da so te grbe jajčasti ščiti gori omenjene barve; ti ščiti so na enem koncu ožji, v gornjo plat zbočeni; a od temenišča ščita, proti njega temelju, potegnjene so temnejše črte. Ščiti se dajo od lesa ali skorje odluščiti; v notranji strani so svetlejše barve, kakor na zunanji. Pod tem ščitom ali kapo najde se silno mala živalica, katera je še svetlejše barve, kakor notranja stran kape (ščita). Ta živalica je samica, katera se s rilčkom prisesa v trsno skorjo (lub). Sameci so tudi zelo majhni, živé pa navadno brez kape ali ščita. Meseca maja najti je pod kapo ali tudi zunaj nje bele volne; v tej volni najdemo, ako jo dobro pregledamo, majhna rudečkasta jajčeca, iz katerih se koncem junija ali julija izvalé mladiči; isti so sprva brez kape, dokler se samice ne prisesejo na trs. Dosedaj se je mislilo, da se trsni kapar nahaja navadno le na posameznih trsih, a gori navedena novejša opazovanja kažejo nasprotno. Najde se pa kapar sosebno na starejših delih trsa, in to najraje v kotu dveh ali večih panog; le če se je na katerem trsu že čez mero zaplodil, napade tudi mlajše dele trsa, da celo enoletni

les. Posamezno se ne najde kapar nikjer, temveč na vsakem trsu jih je cela naselbina. Napadeno trsje trpi po tem škodljivcu mnogo; dogodi se celo, da, če se ne stori ničesar proti njemu, nekatere trse popolnoma ugonobi.

Njega škodljivi vpliv obstoji v tem, da se živalice z rilcem vsesajo v trsni lub ali liko in na tak način trsu izsesajo v njega prehrano potrebni sok. Postane pa tudi zares listje trsja, katero je močno po kaparju napadeno, žolto, mladike zastanejo v rasti, grozdje odpade, dokler ohemore in se posuši tudi trs sam.

Ta škodljivec se opazi najložje ob času rezi, kakor tudi v času, kadar so samice jajca izlegle, tedaj meseca majnika. Bela volna, v katero so jajca zavita, pazljivemu vinorejcu tudi pokaže mesto, kjer mu dela kapar škodo. Mravlje obiskujejo jako rade mesta, kjer se izlegli mladiči, in po njih je istotako lahko zaslediti kaparja.

Izdatno moremo se braniti proti kaparju s tem, da staro, razpokano skorjo vsako leto pri rezitvi čisto odlupimo in odstranimo ter sežgemo; zatem naj se trs z apnom pobeli. Zelo hasnovito je tudi umivanje trsja s tekočino, katero si pripravimo, če raztopimo 50 dekagramov modrega vitrija v treh litrih tople vode; nadalje je priporočati tudi umivanje trsja z močno milnico ali žajtnico. Že oslabele trsje je pa najbolje odstraniti in sežgati. Matiasič.

Poročilo gornjeradgonske posojilnice o glavnem zboru dne 7. maja 1894.

Ravnateljstvo je imelo v teku leta 1893. 26 sej, v katerih se je sklepalo večinoma o prošnjah za posojila. Prošenj je bilo 196, dovolilo se je 143, odbilo se je 53 prošnikom. Posojilnica imela je leta 1893. prometa 82478.10 gld. Pristopilo je posojilnici 130 novih zadrušnikov, izstopil pa je samo jeden, tako da šteje 234 zadrušnikov, ki imajo v deležih 2340 gld. Hranilnih vlog se je vložilo 26958.31 gld. izplačalo pa 7909.94 gld. in je njih stanje koncem leta 1893. s kapitalizovanimi obrestmi vred 40728.71 gld. in 132 vložnikov. Novih posojil se je dalo v letu 1893. 27109 gld., vrnilo se je 6209.75 gld., tako da je stanje danih posojil koncem leta 1893 vkup 41104.25 gld., posojila so dana zadrušnikom. Na menice je danih 42 posojil v zvesku od 5316.25 gld., proti vknjžbi na zemljišča 80 posojil v znesku od 20439 gld. in na osebni kredit proti zadolžnicam je danih 96 posojil v znesku od 15349 gld.

Čistega dobička je 453 gld. 23 kr. in se je razdelil vsled sklepa današnjega občnega zbora tako-le: a) prepusti se ravnateljstvu za dobre namene 75.97 gld. b) ostanek čistega dobička od 377.26 gld., skupaj tedaj 453.23 gld. pridene se k posebnemu rezervnemu fondu.

Ker je znal posebni rezervni fond dne 31. decembra 1892: 587.47 gld. in se mu je pridjal ostanek čistega dobička od 377.26 gld., znaša posebni rezervni fond 964.73 gld., splošni rezervni fond pa znaša 435.27 gld. tedaj oba rezervna fonda skupaj 1400.— gld.

Licenciranje in premiranje bikov v Ormožu se je dne 4. junija 1894 vršilo. Prignalo se je 51 bikov, od kojih se je 28 licenciralo in premiralo, 16 samo licenciralo, sedem pa se jih je od licenciranja izključilo, ker so bili deloma premladi, deloma pa slabi. Prvo in to državno premijo dobil je Andraž Bedjanič iz Obrežja. Deželne premije razdelile so se štiri in so je dobili: Jurij Veselko iz Središča, Andraž Muhič iz Cvetkovec, Ivan Škrinjar iz Libanje, in Alojzij Črček iz Obrežja. Okrajne premije pa so dobili: Ivan Hlebec iz Ločavesi, Ivan Foklavce iz Frankovec, Filip Veselko iz Središča, Jurij Rižnar iz Osluševce, Anton Magdič iz Ivanjkovec,

Matija Zdravec iz Pavlovec, Marija Vaupotič iz Peršetinec, Matija Pavlinič iz Huma, Jakob Prapotnik iz Pušenec, Ivan Bauman iz Hardeka, Andraž Bogša iz Pavlovec, Franc Vraz iz Cerovca, Lovrenc Vajda iz Bratonečje, Blaž Klemenčič iz Vitana, Anton Antolič iz Sterijanec, Jakob Kovašec iz Cvetkovec, Alojzij Perger od Sv. Tomaža, Ivan Rajh iz Lešnice, Tomaž Rajh iz Ključarovec, Ivan Rajh iz Trgovišča, Jožef Vojsk iz Male vesi, Franc Bombek iz Podgorec, in Ivan Strah iz Hranjigovec.

Licencirane bike imajo na dalje: Simon Jesih v Sodincih, Marija Megla v Podgorcih, Andraž Bedjanič v Obrežji (skupaj 2), Julijana Horvat v Hranjigovcih, Helena Brumen v Šalovcih, Anton Tušek v Podgorcih, Matija Masten na Humu, Filip Krabonja v Sodincih, Alojzij Janžekovič v Sterijancih, Andraž Lah na Lešnici, Ivan Gašparič v Trnovcih, Matija Rojht v Rucmancih, Jurij Klinar v Podgorcih, Matija Štuhec na Lešnici, Martin Pučko v Ključarovecih in Ivan Kosi v Ključarovecih. Ogledna komisija se je o prignanih bikih povse zadovoljno izrazila.

Sejmovi. Dne 9. junija v Trbovlju, v Poličanah (svinjski sejem) in na Pilstanju. Dne 12. junija v Tiharji. Dne 13. junija pri Sv. Janžu pri Spod. Dravogradu, v Žalcu, v Ločah, pri Sv. Andražu v Slov. gorici, v Rogatecu, Kozjem, Siegersbergu in Brežicah. Dne 14. junija na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem). Dne 15. junija v Celju, Kostrivnici, na Planini, pri Sv. Barbari v Oplotnici, v Mozirju, pri Sv. Juriju ob Ščavnici, v Lembahu in pri Sv. Vidu niže Ptuja.

Dopisi.

Iz Hajdinja. (Bralno društvo.) Pomlad je zopet obiskala naš svet ter oživila in zbudila vso naravo iz zimskega spanja. Nje zelena, pisana obleka, blagodejni solčni žarki dramijo tudi človeštvo iz zaspanosti, dadó mu novih telesnih in duševnih močij, vdihnejo mu novih idej, ter ga ojačijo k raznemu podjetju. Tudi na nas zaspane Hajdinjce pomladanji dih prirode ni ostal brez vsega upliva. Dal nam je pogum, da smo se nekoliko otesli naše mlačnosti, ter s tem, da smo si ustanovili »kmetijsko bralno društvo«, storili vsaj prvi korak za boljšo prihodnost za narodni razvoj naše farne občine. S prijetno nado, da se bode število društvenikov v kratkem zdatno zvišalo, da se bodo nekaterniki bolj ogreli za naše narodno podjetje, ter se trdneje oklenili namenjenega društva, sklical je osnovalni odbor dne 3. majnika t. l. svoje pridobljene ude k volitvi stalnega odbora. Izvoljeni so bili gg.: Martin Muršec, predsednikom; Janez Grahar, podpredsednikom; Alojzij Pogruje, tajnikom; Ivan Pavlič, blagajnikom; Andrej Šlamberger in Simon Kampl, odbornikoma. Društvo se je naročilo na sledeče časopise: »Kmetovalec«, »Domovina«, »Slov. Gospodar«, »Domoljub«, »Rodoljub«, »Mir«, »Südst. Post«, »Dom in Svet«, »Zvon«, »Vrtec«, ter pristopilo kot ud k »Družbi sv. Mohora« in k »Slov. Matici«. Da smo si mogli naročiti vse imenovane časopise, ter takoj začeti delovati, gre hvala blagorodnemu gospodu dežel-nemu poslancu dr. Franu Jurtela, kateri je blagovolil pokloniti našemu društvu 6 gl., za kar se usojamo odbor izreči najtoplejšo zahvalo. Časopisov imamo torej, hvala Bogu, za naše potrebe dovolj; a skušnja uči, da se edino s čitanjem časopisov ne more doseči namen bralnih društev: neobhodno potrebne so tudi dobre knjige; ali žal, ravno teh nam pomanjkuje. Ker pa gmotno stanje

našega društva ne dopušča, si omisliti potrebno število primernih knjig, zato se hočemo ravnati po znanem izreku: »Pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal«. A sami si pa ne moremo in ne znamo drugače pomagati, kakor da se usojamo trkati na duri blagih rodoljubov in slavnih narodnih društev ter ponižno prositi, da nas blagovolite gmotno in duševno podpirati. Bog daj, da bi naše novo društvo našlo dosti prijateljev in podpor-nikov, s kojih pomočjo bi mogli uspešno delovati za vresničenje naših zvišenih namenov: negovanja ljubezni in vnemanja ponosa do naše mile materinščine. —g—

Iz Slov. Bistrice. (Poročilo in zahvala.) V nedeljo, dne 27. majnika, zborovala je v prostorih g. Petra Novaka tukajšnja podružnica sv. Cirila in Me-toda. Da-si je bilo vreme jako deževno, udeležilo se je tega zborovanja ogromno število ljudstva. Hvala pri-srčna Mariborskim tamburašem, ondotnim in Ruškim pevcem. Hvala častitim gostom, koji so prihiteli k nam iz Maribora, Celja, Ptuja in iz sosednih trgov in vasij. Ne udajmo se! Slovan gre na dan.

Iz Laporja. (Romar od Marije Klaužeti.) Želim podati par črtic častitim bralcem »Slov. Gosp.« v spomin, ker mi je bila sreča mila, da sem se mogel udeležiti iz Laške Gorice na Sv. Goro velikanske pro-cesije brezštevne množice pobožnih kristjanov, katerim so glavni voditelj bili milostljivi nadškof z veliko du-hovniki. Posebno mi je dopadlo lepo, ubrano petje po-božnih goriških mladeničev, katerih prelepe Marijine pesmi mi vedno po ušesih donijo tako, da moram reči: to so pravi junaki in Marijini služabniki, ki imajo srce uneto za čast božjo! Kako je pa žalibog pri nas na Štajarskem z mladeniškim petjem? »Slov. Gospodar« je že spregovoril o divjem tuljenju pri vojaških nabo-rih, pa ne samo tedaj, tudi pri drugih priložnostih mnogo naših mladeničev grdo rjove, zlasti kadar se smrdljivega »hudičevega« strupa napijejo. Žganje je za mlade ljudi smrtna poguba in v življenju veliko gorje, katerega si jih je že dosti nakopalo. Povej mi ubogi jetnik, kdo te je v ječo spravil? Rekel boš: žganje. Pa koliko imamo v vseh okoliščinah še tudi drugih žalostnih izgledov. Še nekaj ne smem zamolčati. Vkljub slabemu vremenu in težavnemu potu v križevem tednu so naš čast. gospod župnik vodili procesijo z lepim petjem iz Laporja v Kočno in tukaj so spomenili, da se pogreša šolska mla-dina: zato pa žalibog gre vse navzdol, če bo zmirom tako, kam bomo prišli?

Iz Cirkovic. (Nevolja.) Za dan 31. maja je bil v koledarju napovedan sejem v Cirkovicah; ali to še ni zadostovalo. Dne 27. t. m. je občinski pisar in oznanjevalec po prvej sv. maši oklical ter vabil občin-stvo na obilo obiskovanje in udeležitev tukajšnjega sejma. Dne 27. maja, ker je bil po naključbi shod (žegnanje), prišlo je v Cirkovice od daleč in blizu mnogo ljudstva. Razširila se je vest, da je pričakovati v Cirkovicah ži-vahnega in dobro obiskovanega sejma. Res, od blizu in daleč je prišlo mnogo prodajalcev in kupovalcev; pa ostrmeti je moral človek, prišedši 31. maja v Cirkovice, ker na vseh straneh so stali orožniki. Vračali so celo pet ur daleč prišle prodajalce z voli in kravami. Prišlo je tudi mnogo mesarjev iz bližnjih mest in krajev, ka-kor: iz Maribora, Bistrice, Ptuja itd. Vsak prodajalec in kupec je še, le v Cirkovicah zvedel, da nikdo ne sme živine na sejmišče gnati in tam kupovati. Vprašal je vsak strmeč, zakaj ne? Po dolgem povpraševanju se je izvedelo, da je vsemu temu krivo županstvo. Opetovano mu je gosposka naročila, da mora živinsko sejmišče po-stavno ograditi. Ker tega ni storilo, je žugala gosposka z odvratitvijo sejma; in slavno tukajšnje županstvo je poročalo pismeno in ustmeno, da je vse v redu. Go-sposka se je hotela o vsem tem prepričati, ali je res.